

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.011/2015/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Budai Ferenc Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: Dr. Budai Ferenc ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe, Cg.09-09- ...) I. r. és a felperes neve (felperes címe, Cg.09-09- ...) II. r. felperesnek - a Dobrossy és Társai Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe, ügyintéző: Dr. Dobrossy István ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe, Cg.09-09- ...) I. r. és alperes neve (alperes címe) II. r. alperesek ellen vételár, használati díj, közüzemi díj megfizetése, valamint ingatlan birtokbaadása iránt indított perében, a Debreceni Törvényszék 2014. december 17. napján kelt 1.G.40.040/2014/17. számú ítélete ellen az alperesek részéről 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - a 2015. április 14. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I-II. r. alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 381 000 (Háromszáznolcvanegyezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperesek 2012. július 11-én közösen terjesztettek elő kereseti kérelmet az I. r. alperes, valamint - mint annak vezető tisztségviselője és tulajdonosa - a II. r. alperes ellen.

Az I. r. felperes az alpereseket (az I. r. alperest a Ptk. 379. § (1) bekezdése, a II. r. alperest a Ptk. 274. § (2) bekezdés a.) pontja alapján) 20 353 139 Ft tőke és annak a megjelölt időponttól járó késedelmi kamatai egyetemleges megfizetésére, a II. r. alperest pedig külön - a Ptk. 193. § (1) bekezdése alapján - a ..., ... u. 54. szám alatt található ingatlan birtokbaadására, és 2014. június 1. napjától kezdve 800 Ft + áfa/m² díj alapulvételével, 1 986 400 Ft használati díj megfizetésére kérte kötelezni.

A II. r. felperes az alpereseknek (a II. r. alperesnek a Ptk. 274. § (2) bekezdés a.) pontja alapján) 4 508 474 Ft összegű közüzemi díj és annak a keresetben megjelölt időponttól járó késedelmi kamatai egyetemleges megfizetésére kötelezése iránt terjesztett elő kereseti kérelmet.

Az elsőfokú bíróság az ügyben 2013. július 9-én hozott - utóbb kijavított - 1.G.40.126/2012/30. számú ítéletével kötelezte az I-II. r. alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az I. r. felperesnek 16 570 599 Ft-ot, és annak a 2009. augusztus 18.

napjától járó - az ítéletben megjelölt mértékű - késedelmi kamatát, valamint 1 332 472 Ft részperkölséget.

Kötelezte az I-II. r. alpereseket, hogy ugyanilyen módon fizessenek meg a II. r. felperesnek 1 603 826 Ft-ot, és annak a 2010. május 27. napjától járó, az ítéletben megjelölt mértékű késedelmi kamatát.

Kötelezte a II. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek „2011. június 1. napjától kezdődően minden hónap 5. napjáig esedékesen havi 64 000 Ft + áfa, azaz bruttó 81 280 Ft használati díjat a ...-i .../2. hrsz-ú, ..., ... u. 54. szám alatti ingatlan birtokbaadásáig terjedő időre.”

A felperesek keresetét ezt meghaladóan elutasította, míg az alpereseket a felperesek javára perköltség fizetésére is kötelezte.

A Debreceni Ítéltábla az alperesek fellebbezése alapján 2014. február 23-án hozott Gf.III.30.462/2013/4. számú, kijavított részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének az I-II. r. alpereseket az I. r. felperes javára 1 603 826 Ft és annak a 2010. május 27. napjától kezdődő megjelölt mértékű késedelmi kamatai egyetemleges megfizetésére kötelező rendelkezését - a perköltségviselésre kiterjedően - részítéletként helybenhagyta.

A II. r. alperest a ..., ... u. 54. szám alatti ingatlan vonatkozásában I. r. felperes javára használati díj megfizetésére kötelező rendelkezését részítéletnek tekintette, és azt - egyéb rendelkezései helybenhagyása mellett - részben akként változtatta meg, hogy az ott írt mértékű használati díj megfizetésére a II. r. alperest 2012. március 2. napjától kezdődően, az ingatlan birtokbaadásáig terjedő időszakra kötelezte, és az I. r. felperes keresetét ezt meghaladóan utasította el.

Az ítéletet ezt meghaladó részében - a perköltségre kiterjedően - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására, és újabb határozat hozatalára utasította.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban meghozott (fellebbezett) ítéletében egyetemleges kötelezte az I-II. r. alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az I. r. felperesnek 16 570 599 Ft-ot, és ezen összeg 2009. augusztus 18. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatát, valamint 2 030 187 Ft részperkölséget.

Az állam javára - az adóhatóság külön felhívására - az I. r. felperest 204 000 Ft, az I.r. alperest pedig 1 121 600 Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére is kötelezte.

Az ítéletben megállapított - a fellebbezés elbírálása szempontjából lényeges - tényállás szerint 2008. október 17. napján az I. r. felperes szállítóként, az I. r. alperes pedig megrendelőként határozatlan időre szóló szállítási szerződést kötött, amelyben az I. r. felperes az általa forgalmazott termékkörből eseti megrendelések alapján vállalta az I. r. alperes ellátását a mindenkori árjegyzékben rögzített ellenérték fejében.

A szállítási szerződés megkötésével egyidejűleg az I. r. felperes együttműködési megállapodást kötött az I. r. alperessel, amelyben az I. r. alperes vállalta, hogy az I.r. felperes és a gyártó között létrejött szerződések alapján valamennyi ún. alapválasztékba tartozó terméket folyamatosan, hiány nélkül forgalmazza.

Az I. r. felperes vállalta, hogy az I. r. alperes működéséhez szükséges bolti berendezések kedvezményes beszerzését biztosítja, illetve az aktuális kereskedelmi trendeknek megfelelő optimális polc kialakításában és az üzlet belső elrendezésében szakember irányításával igény szerint segítséget nyújt. A szerződésben vállalt kötelezettsége teljesítése esetére az I. r. felperes az I. r. alperes által elért forgalom mértékétől függő bónusz (utólag adott kedvezmény) biztosítását vállalta.

2008. október 17-én a perben nem álló C. Kft., mint rendszergazda, az I. r. felperes, mint a C. hálózat 8. számú régiós központja és egyben franchise átadó, továbbá az I. r. alperes, mint franchise átvevő között franchise szerződés is létrejött, amellyel az I. r. alperes a C. franchise rendszer tagjává vált. A franchise szerződés alapján az I. r. felperest betanítási, tanácsadási, ellenőrzési és tájékoztatási kötelezettség terhelte az I. r. alperes felé, amely kötelezettségét az I. r. felperes teljesítette.

A kereskedelmi tevékenysége gyakorlásához az I. r. alperes 2008. október 7-én a II. r. felperestől bérbe vette a I. rendű alperes szám alatt található ingatlant.

2008. december 10-én a II. r. alperes az I. r. felperes javára a kizárólagos tulajdonát képező ...-i .../2. hrsz-ú, ..., ... u. 54. szám alatti, boltként hasznosított belterületi ingatlanra keretbiztosítéki jelzálogjogot alapított, legfeljebb 4 800 000 Ft felső határig.

A 2010. június 22-ei írásbeli megállapodásukban az I. r. felperes és II. r. alperes 15 250 000 Ft-ban határozták meg a szállítási és együttműködési szerződésekből eredő azon tartozások és járulékok felső határát, ameddig a II. r. alperes ingatlana a követelés fedezetéül szolgált.

2010. június 22-én a II. r. alperes kezési szerződést is kötött az I. r. felperessel, amelyben készfizető kezességet vállalt az I. r. alperesnek a felé fennálló, a 2010. május 21-én lezárt nyilvántartás szerint 27 805 618 Ft összegű tartozásáért.

2010. június 23. napján pedig az I. r. felperes és a II. r. alperes vételi jogot alapító szerződést kötöttek, amelyben a II. r. alperes az I. r. felperes javára a korábban már keretbiztosítéki jelzálogjoggal terhelt ..., ... u. 54. szám alatti ingatlanára 8 000 000 Ft-os vételár mellett vételi jogot engedett.

Az I. r. felperes a II. r. alperes által 2011. április 27-én átvett írásbeli nyilatkozatával gyakorolta a vételi jogát, egyben felszólította II. r. alperest, hogy - a 8 000 000 Ft opciós vételár beszámítása után fennmaradt - 19 805 618 Ft, szállítási szerződés alapján keletkezett tartozását fizesse meg, az ingatlant pedig adja birtokba.

A bérleti szerződés 2010. július 31. napjával közös megegyezéssel történt megszüntetése után az I. r. alperes a II. r. felperes tulajdonát képező bérleményben 3 235 019 Ft értékű árukészletet, 557 448 Ft értékű berendezési tárgyakat, és 2 347 200 Ft értékű irányítástechnikai eszközt hagyott.

Az I. r. alperes jogi képviselője útján 2011. június 21-én a C. franchise szerződésből keletkezett, részletezett igényére tekintettel az I. r. felperes követelését elutasította, majd az I. r. felperes 20 353 139 Ft tőke és 7 750 247 Ft kamat megfizetésére történő felszólításának teljesítését 2012. március 14-én megtagadta.

Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában, részletesen ismertetve a Debreceni Ítéltábla részítéletének megállapításait, rögzítette, miszerint a másodfokú bíróság a megismételt eljárásban előírta számára annak vizsgálatát, hogy ténylegesen létezik-e az I. r. felperes és

az I. r. alperes közötti franchise megállapodás, az tartalmazza-e a felek egymás közötti elszámolására vonatkozó rendelkezéseket. Ilyen rendelkezések hiányában a szállítási szerződés, illetve az együttműködési megállapodás alapján el kell számolni a felek között. Tisztázni kell továbbá, hogy a franchise szerződés megszűnt-e, mert az elszámoláshoz való jog a franchise szerződés megszűnésekor keletkezik. Az I. r. felperes és az I. r. alperes közötti szerződés teljes, pontos tartalmának, illetve a szerződés fennállásának, valamint megszűnésének tisztázása nélkül nem állapítható meg, hogy a szolgáltatásaikat az I. r. alperes, illetve az I. r. felperes milyen mértékben teljesítették, illetve, hogy az I. r. felperesnek az alperesek által sérelmezett magatartása a felek jogviszonyában megvalósította-e a szerződésszegést, amire az I. r. alperes a szerződés elszámolásával érvényesíthető igényt alapíthat, és erre tekintettel készfizető kezesként a II. r. alperes is hivatkozhat.

Ezek előre bocsátása után az elsőfokú bíróság az I. r. felperes I-II. r. alperesekkel szembeni - a megismételt eljárásban is változatlanul fenntartott - módosított keresetének helyt adó érdemi döntését az alábbiakkal indokolta:

Az elsőfokú bíróság a peres felek egyező nyilatkozata alapján tényként állapította meg azt, hogy a szállítási és együttműködési megállapodás megkötésével egyidejűleg franchise szerződés is létrejött a C. Kft., mint rendszergazda, az I. r. felperes, mint átadó, valamint az I. r. alperes, mint átvévő között.

Az I. r. felperes a perben becsatolta a franchise rendszergazda igazolását arról, hogy 2010. augusztus 18.-tól az I. r. alperes továbbra is a C. hálózathoz tartozik, azonban a ..., ... u. 12. szám alatti üzlet ettől az időponttól nem tartozik a franchise hálózat tagjai közé. Az I. r. alperes nem vitatta, hogy 2010. augusztus 18.-tól nem volt olyan üzlete, amelyben a franchise szerződéshez kapcsolódó tevékenységet folytathatta volna.

Mindezekből az elsőfokú bíróság megállapította, hogy 2010. augusztus 18-án a franchise szerződés egyik félnek sem felróható okból lehetetlenült, így a Ptk. 312. § (1) bekezdése értelmében megszűnt.

Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a rendszergazda nem járult hozzá az üzleti titkát tartalmazó franchise szerződésnek a perben történő ismertetéséhez, ezért az I. r. alperes a franchise szerződést nem csatolta be, így nem állapítható meg, hogy a szerződés, a megszűnése esetére milyen elszámolást tett lehetővé a felek között. Erre vonatkozóan az I. r. felperes és az I. r. alperes között létrejött együttműködési megállapodás sem tartalmaz rendelkezéseket.

A franchise szerződéssel egyidejűleg ugyanakkor az I. r. felperes és az I. r. alperes között szállítási szerződés is létrejött, amely alapján az I. r. alperesnek vételár tartozása keletkezett az I. r. felperessel szemben a Ptk. 379. § (1) bekezdése alapján. A II. r. alperes ezért ennek a tartozásnak a megfizetéséért készfizető kezességet vállalt.

Mindezekre tekintettel az I. r. felperes és az alperesek közötti elszámolást az elsőfokú bíróság a szállítási szerződés alapján az alábbiak szerint végezte el:

Az I. r. felperes nyilvántartása szerint a szállítási szerződésből eredően 2010. május 31-ei állapot szerint az I. r. alperes terhére kimutatott 27 805 618 Ft összegű tartozásból az alperesek beszámítási igényének jogszerűségét az I. r. felperes a perben 547 521 Ft

erejéig elismerte azzal, hogy az opciós vételárból az alperesek tartozásába ez az összeg valóban nem került elszámolásra.

Az I. r. felperes ugyancsak elismerte az alperesek beszámítási igényét 3 235 019 Ft összegben az üzletben maradt árukészlet értékeként, amelyre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy I. r. felperes perben érvényesített követelése ezen összeg vonatkozásában is a Ptk. 296. § (1) és (2) bekezdése értelmében megszűnt.

Az alperesek beszámítási kifogását ezt meghaladó részében az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban sem találta megalapozottnak.

Ítéletének ezzel kapcsolatos indokai szerint az alperesek a perben az I. r. felperes tagadásával szemben nem tudták azt bizonyítani, hogy az üzletben nem a felperes által elismert 3 235 019 Ft értékű, hanem 4 000 000 Ft értékű árukészlet maradt.

Ugyancsak nem nyert bizonyítást alpereseknek az az állítása, hogy 8 000 000 Ft összegben az I. r. felperes rossz üzletpolitikájából adódóan károsodtak.

Az elsőfokú bíróság - noha az I. r. alperes a szerződési okiratot a perben nem csatolta be - a peres felek egyező előadása alapján megállapította, hogy a franchise szerződés előírta az I. r. felperes betanítási, tanácsadási, tájékoztatási és ellenőrzési kötelezettségét. A perben kihallgatott K.F., U.L., G.V., J.L., N.Zs., A. Lné, Fné C.E. és Sz.J. tanúk vallomása alapján ugyanakkor azt is megállapította, hogy az I. r. felperes ezt a szerződési kötelezettségét teljesítette, így ezzel összefüggésben az I. r. felperes szerződésszegését nem találta megállapíthatónak.

Mivel az I. r. alperes ezt meghaladó, olyan szerződési tartalmat, amellyel összefüggésben elszámolási igényt érvényesíthetne az I. r. felperessel szemben nem bizonyított, illetve az alperesek a perben biztatási kárként érvényesített beszámítási igényüket az I. r. felperes rossz üzletpolitikájára hivatkozva, azzal összefüggésben terjesztették elő, ugyanakkor (a BH 1992.385. számú eseti döntésre utaló) álláspontja szerint a biztatási kár címén történő igényérvényesítést a felek között fennállott szerződéses viszony kizárja, mindezekből az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy az I. r. felperes fennmaradt vételár követelése a beszámításokat követően 16 570 599 Ft. Ennek a tőkeösszegnek, valamint annak középarányos időponttól kezdődően a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti mértékű késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az I. r. alperest, és a Ptk. 274. § (2) bekezdés a) pontján alapuló helytállási kötelezettsége szerint vele egyetemlegesen a II. r. alperest.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperesek fellebbeztek. Fellebbezési kérelmüket az alábbiak szerint terjesztették elő.

Elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, és a „felperesek” kereseti kérelmének elutasítását, másodlagosan az alperesek beszámítási kifogásának való helyt adást, harmadlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérték.

Kérték továbbá a felperesek kötelezését az első- és másodfokú perköltségük megfizetésére is.

Sérrelmezték, hogy noha a másodfokú bíróság a részítélettel hatályon kívül helyező rendelkezésében az elsőfokú bíróság számára előírta, hogy a tényállás megállapításához tisztázni kell a franchise szerződés tartalmát, illetve a felek ezzel kapcsolatos magatartását,

az elsőfokú bíróság a franchise szerződést nem szerezte be a C. Kft.-től azzal az indokolással, hogy a rendszergazda nem járult hozzá az üzleti titkot tartalmazó szerződés megismeréséhez. A Pp. 192. § (3) bekezdésének rendelkezésére utalva az volt az álláspontjuk, hogy a szerződés tartalma ismeretének hiányából származó bizonytalanságot a perben nem lehetett volna az I. r. alperes terhére értékelni.

Utaltak arra, hogy az elsőfokú bíróság a franchise szerződés becsatolása nélkül, a felek egyező előadása alapján is meg tudta állapítani, hogy az I. r. felperest betanítási, tanácsadási, tájékoztatási és ellenőrzési kötelezettség terhelte az I. r. alperes irányában.

Kifogásolták ugyanakkor, hogy a bíróság annak ellenére tett olyan megállapítást, miszerint az I. r. felperes ennek a kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, hogy az eljárásban meghallgatott tanúk ezzel ellentétesen nyilatkoztak. A fellebbezési állításuk szerint U.L. tanú vallomásából, és a II. r. alperesnek a vele történt szembesítéséből megállapítható, miszerint az I. r. felperes nem tudta igazolni az eljárás során, hogy a számára kötelezettségként előírt továbbképzéseket tartott volna az I. r. alperes alkalmazottainak. A tanú - és a perben kihallgatott más tanúk - vallomásából is az állapítható meg, hogy a II. r. alperest „a szakmában kellő jártassággal rendelkezőként” kezelték, ezért nem tartották fontosnak részére olyan ismeretek átadását, mint például: hogyan működik a C. rendszere, hogyan kell az árut visszaküldeni, és nem kapott számítástechnikai- és marketing ismeretekkel kapcsolatos oktatást sem.

Azon túl, hogy mindezek ellenére az elsőfokú bíróság megállapította, miszerint az I.r. felperes a franchise szerződésben vállalt kötelezettségeit maradéktalanul teljesítette, az alperesek sérelmezték azt is, hogy ennek mikéntjére az ítélet indokolása részletesen ki sem tért.

Az alperesek elfogadhatatlannak tartották az elsőfokú bíróságnak a biztatási kár címén igényelt követelésüknek a jelen perben beszámítási kifogásként való érvényesítésének lehetetlenségével kapcsolatos álláspontját is. Erre vonatkozó fellebbezési érvelésük szerint az elsőfokú ítéletben ezzel kapcsolatban kifejtettek nem helytállóak, mivel nem lehet egyértelmű következtetést levonni arra nézve, hogy a biztatási kár, vagy utaló magatartásért való helytállás a szerződéses és a jogellenes magatartásokon alapuló jogviszonyok körén kívül eső magatartásokért áll fent. Ezért a fellebbezésükben ismételten arra hivatkoztak, hogy az I. r. alperes (helyesen felperes) az általa vállalt kötelezettségek megszegésével (nem teljesítésével) olyan üzletpolitikára kényszerítette az alpereseket, amelyek jelentős veszteségeket okozott a számukra. Ezért - függetlenül attól, hogy a felek között szerződéses jogviszony állt fenn - az I. r. felperes biztatásként értékelendő magatartásával összefüggésben I. r. alperesnél károsodás mutatható ki, amit a perben beszámítási kifogásként érvényesíthetett.

Az I. r. felperes kártérítést megalapozó jogellenes magatartását változatlanul abban jelölték meg, miszerint az áru kiszállításokat az I. r. alperes részére már egy korábbi időben, mégpedig akkor leállíthatta volna, amikor látta, hogy ezzel egy működésképtelen üzleti vállalkozást finanszíroz. Így elkerülhető lett volna az I. r. alperessel szemben állított, az áruszállításból adódó és a keresetlevélben megjelölt mértékű igénye.

Az I. r. felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, és az alpereseknek a másodfokú perköltségében marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a fellebbezés érveléseivel szemben az elsőfokú bíróság teljes körűen és helyesen állapította meg a tényállást, és abból helytálló, megalapozott jogi következtetéseket vont le.

Álláspontja szerint csak technikai jellegű hiányosság, ezért semmiképpen nem értékelhető az alperesek terhére az a körülmény, hogy a C. Kft., mint rendszergazda nem járult hozzá a franchise szerződés tartalmának a perben történő megismeréséhez. „Ugyanis mind az I. r. felperes, mind pedig az alperesek (II. r. alperes úgylis, mint a gazdasági társaság képviselője) a jogviszony főszereplői voltak, így a szerződésben és annak mellékleteiben foglalt adatok ismeretéről a jogviszony fennállása alatt és annak megszűnését követően is rendelkeztek.”

Hangsúlyozta: maga az alperesek jogi képviselője a fellebbezésben is hivatkozott arra, hogy a franchise szerződés becsatolása nélkül is megállapításra kerülhetett az I. r. felperest terhelő kötelezettségek köre. Nincs tehát jelentősége annak, hogy a szerződési okirat nem került becsatolásra, mert a peres felek az üzleti titok megsértése nélkül, kellő részletességgel feltárták a franchise szerződésben meghatározott, őket terhelő jogokat és kötelezettségeket, sőt a szerződés általuk lényegesnek minősített rendelkezéseire is folyamatosan kitértek. Az alperesek beszámítási kifogása kapcsán a perben kialakult jogvita ezért a további bizonyítás eredményeképpen eldönthető volt.

Az I. r. felperes vitatta alpereseknek azt a fellebbezési állítását, miszerint az elsőfokú bíróság a perben meghallgatott tanúk nyilatkozatával ellentétesen állapította meg, hogy a franchise szerződésből származó kötelezettségeinek az alperesekkel szemben maradéktalanul eleget tett.

Ezzel szemben - fellebbezési ellenkérelmében részletesen idézve nevezettek tanúként tett nyilatkozatát - hangsúlyozta, hogy J.L., N.Zs.L., Sz.J., A. Lné és Fné C.E.M. tanúk nemcsak az I.r. felperes szerződésszerű teljesítését, hanem az I. r. alperes, mint franchise tag, franchise átvevő pozíciójából fakadó kötelezettségei nem, vagy nem szerződésszerű teljesítésére, és a II. r. alperes ügyvezetőként folytatott negligens magatartására irányuló tényeket is igazolták.

Kiemelve, hogy az I. r. alperes saját gazdasági céljainak megvalósítása érdekében vált a franchise rendszer tagjává, az I. r. felperes arra is hivatkozott, hogy nem ellehetetlenítette I. r. alperest, hanem lehetőséget nyújtott arra, hogy egy jól működő, több régiót átfogó kereskedelmi hálózat tagjaként kizárólag előnyöket szerezzen új üzemeltetési rendszerben való működése során.

Mindezek is azt támasztják alá, hogy az elsőfokú bíróság a teljes körű tényfeltárást követően helyesen jutott az érdemi döntésében kifejtett megállapításaira.

Az ítéletábra az alperesek fellebbezését nem találta alaposnak.

Az elsőfokú bíróság a részben megismételt eljárás során a másodfokú bíróság Gf.III.30.462/2013/4. számú részítéletében foglalt iránymutatás alapján a még szükséges egyéb bizonyítást a felek indítványainak megfelelően lefolytatta, és az így beszerzett bizonyítékokat okszerűen mérlegelve állapította meg a fellebbezési eljárásban is irányadó tényállást. Az ekként helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetésekre jutott, döntése pedig megalapozott és törvényes.

Az elsőfokú bíróság az ítéletét a felek között még el nem bíralt jogvita minden releváns kérdésére kiterjedően részletesen, egyértelmű és világos megállapításokat téve megindokolta, amivel az ítéletábra maradéktalanul egyetértett, így azt megismételni nem kívánja, csupán utal azokra.

Az alperesek fellebbezésében felhozott indokok teszik szükségessé az alábbiak kiemelését, követve az alperesek fellebbezési érveléseinek sorrendjét.

Az elsőfokú bíróság eleget tett az ítéletábra által meghatározott annak a feladatának, amely szerint tisztázni kellett a megismételt eljárásban, hogy létrejött-e ténylegesen az I. r. felperes és az I. r. alperes között franchise megállapodás, és ha igen, az tartalmaz-e a felek egymás közötti jogviszonyában elszámolásra vonatkozó kikötéseket, mikor szűnt meg a franchise szerződés, illetőleg a 2008. október 17-ei szállítási együttműködési megállapodás.

Alapvetően sérelmezték az alperesek a fellebbezésükben azt, hogy az elsőfokú bíróság az I. r. alperes terhére értékelte a franchise szerződésben foglalt felderítetlenségét.

A Pp. 3. § (3) bekezdése szerint a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha a törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli. A bizonyítás esetleges sikertelensége pedig - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a bizonyításra kötelezett felet terheli.

A megismételt eljárásban a 2014. április 1-jén megtartott tárgyaláson az I. r. felperes és az I. r. alperes egyhangzóan adták elő azt, miszerint 2008. október 17-én a C. Kereskedelmi Kft., mint rendszergazda, az I. r. felperes, mint átadó és az I. r. alperes, mint átvevő között franchise szerződés jött létre. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy a franchise szerződés tartalmának megállapítása érdekében a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperesek kötelezettsége volt a perben a szerződési okirat becsatolása. Az ő érdekükben állt ugyanis, hogy a bíróság valóban fogadja el a franchise szerződés I. r. felperes általi megszegésével kapcsolatos igényeiket megalapozó tényállításaikat. Miután a franchise szerződést jogszabály nem rendezi, ezért az alperesek által a perben hivatkozott felperessel szemben fennálló követeléseik érvényesítését az erre vonatkozó, egyértelmű szerződéses megállapodás alapozhatta volna meg.

Nem sértette meg az elsőfokú bíróság a felek közötti franchise szerződés lényeges tartalmának tisztázása érdekében az ítéletábra által a megismételt eljárásra a részére előírt okirati bizonyítás lefolytatásának Pp.-ben írt szabályait sem.

A Pp. 190. § (1) bekezdése ugyanis a fél kötelezettségévé teszi azt, hogy az okiratot a tárgyaláson megtekintés végett be kell mutatnia, ha a tényállításait okirattal kívánja bizonyítani. Az okirati bizonyítás tehát a bemutatott okirat megtekintéséből, tartalmának észleléséből áll. Az okiratot a bíróság tekinti meg, de jogukban áll azt a feleknek, és a per egyéb résztvevőinek is megtekinteniük.

Erről a jogi képviselővel eljáró peres feleket - így az alpereseket - a bíróságnak nem kellett a Pp. 3. § (3) bekezdésében előírt tájékoztatási kötelezettség keretében kioktatnia. A felterjesztett iratokból az ítéletábra számára kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az alperesek (miként a felperesek is) birtokában vannak a perben nem álló C. Kereskedelmi Kft., mint rendszergazda, az I. r. felperes, mint franchise átadó és az I. r. alperes, mint franchise átvevő között 2008. október 17. napján létrejött kiskereskedelmi-franchise

szerződést rögzítő okiratnak. Ebből következően az okiratnak a bíróság általi megtekintésre való bemutatása a perben - a Pp. 190. § (1) bekezdése alapján - az alperesek kötelezettsége volt.

Téves alpereseknek az a fellebbezési hivatkozása, miszerint ennek akadályát képezte, hogy az üzleti titoknak minősülő franchise szerződés tartalmának megismeréséhez a titoktartás alóli felmentés megadására jogosult C. Kft. nem járult hozzá, aminek hiányában azt nem lehetett a per anyagává tenni.

A Pp. szabályai szerint ugyanis a polgári perben az okirati bizonyítás lefolytatásának nem akadályozza az, hogy a bizonyítékként felhasználni kívánt okirat üzleti titkot vagy más titkot, illetőleg ezeket is tartalmaz.

A Pp. 192/A. § (1) bekezdése értelmében a perben bizonyítékként csak a minősített adatot tartalmazó okirat (az okirat ilyen titkot tartalmazó része) nem használható fel, melynek a fél általi megismeréséhez a minősítő nem járult hozzá. A (2) bekezdés szerint kivétel az az eset, ha a pert a megismerési kérelem megtagadása miatt indították, vagy a per tárgyát annak eldöntése képezi, hogy az okirat tartalma minősített adatnak minősül-e. Ha pedig polgári perben a fél a tényállításait bíróságnál, más hatóságnál, közjegyzőnél, vagy valamely szervezetnél lévő okirattal kívánja bizonyítani, az irat beszerzése iránt - ha annak kiadását a fél közvetlenül nem kérheti - kérelmére a bíróság intézkedik.

A (2) bekezdés szerint nem tagadható meg az okirat megküldése arra hivatkozással, hogy az üzleti vagy magántitkot (illetőleg üzleti és magántitkot is) tartalmaz. Erre az esetre a (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy ha a perbíróság megítélése szerint a megküldött okirat tartalma üzleti titoknak, vagy hivatásbeli titoknak minősül, a bíróság megkeresi a titoktartás alóli felmentés megadására jogosultat (titokgazda) a titok megismerésének engedélyezése céljából. Ha pedig a titokgazda határidőn belül úgy nyilatkozik, hogy az üzleti vagy a hivatásbeli titok felek által történő megismeréséhez nem járul hozzá, az okirat ezen része bizonyítékként nem használható fel.

Mindezekből következik, hogy a jelen esetben sem lett volna akadályozó annak, hogy olyan tények vonatkozásában, amelyek bizonyítására a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján kötelesek, az alperesek a perben bizonyítékként felhasználják a 2008. október 17-én megkötött kiskereskedelmi-franchise szerződést rögzítő okiratot, azon üzleti titoknak minősülő része kivételével, amelynek megismeréséhez a C. Kft. nem járult hozzá.

Mindezek miatt helyesen - a fellebbezésben sem vitatottan - vonta le az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban lefolytatott bizonyítás eredményeként azt a következtetést, miszerint az alperesek a megismételt eljárásban a felperes tagadásával szemben nem tudták bizonyítani az I. r. alperesnek az I. r. felperessel szemben a franchise szerződés megszűnése esetére e szerződés alapján többlet igényei keletkezését a franchise szerződés keretében megkötött szállítási és együttműködési szerződés szerint őt megillető igényekhez képest.

Osztotta az ítéletábra az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját is, hogy az alperesek arra a tényállításukra alapított igényüket, miszerint az I. r. felperes a franchise szerződésből származó egyes kötelezettségeinek nem, vagy nem megfelelően tett eleget, a perben az I. r. felperes keresetével szembeni beszámítási kifogásként érvényesíthették.

Alaptalan az alperesek fellebbezése abban a részében is, amely az I. r. alperesnek az I. r. felperes franchise szerződés megszegésével okozott kár címén érvényesített beszámítási kifogásával kapcsolatos elsőfokú döntés megváltoztatására irányult.

Az alperesek a fellebbezésükben alaptalanul állították azt, miszerint az elsőfokú bíróság az ítéletében azzal, hogy az I. r. felperes a franchise szerződésben vállalt kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tett, a perben meghallgatott tanúk vallomásával ellentétes megállapítást tett.

Az ítéletábra ezzel szemben a felterjesztett iratok alapján maradéktalanul egyetértett az I. r. felperes fellebbezési ellenkérelmében ezzel összefüggésben kifejtettekkel, azt azonban részletesen megismételni nem kívánja, így a fellebbezési érvelések cáfolataként csupán utal az ott írtakra.

Az ítéletábra nem találta elfogadhatónak alpereseknek az I. r. alperes részéről biztatási kár címén érvényesített beszámítási kifogásával kapcsolatos elsőfokú ítéleti döntés megalapozatlanságára hivatkozó fellebbezési érvelését sem.

A Ptk. 6. §-a szerint a bíróság a kárnak egészben vagy részben való megtérítésére kötelezheti azt, akinek szándékos magatartása más jóhiszemű személyt alapos okkal olyan magatartásra indította, amelyből őt önhibáján kívül károsodás érte.

A Ptk. 6. §-ának idézett rendelkezése szubszidiárius jellegű, alkalmazására csak abban az esetben kerülhet sor, ha a felek között az adott jogviszonyra polgári jogi szerződés nem jött létre.

A Legfelsőbb Bíróság (Kúria) az elsőfokú ítéletben felhívott BH 1992.385. számú döntésén kívül is, több közzétett határozatában rámutatott arra, hogy a szerződéses kapcsolaton alapuló jogviszony esetén biztatási kár címén igény érvényesítésének nincs helye (BH 1984.144., 1994.179.), miként arra az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott.

A rendelkezésre álló peradatokból az ítéletábra megítélése szerint is az állapítható meg, hogy az I. r. felperes és az I. r. alperes kiskereskedelmi-franchise megállapodásuk keretében a szerződéses együttműködés folytatása érdekében bocsátkoztak üzleti tárgyalásokba, e tekintetben kölcsönösen tettek egymás felé szerződéses ajánlatokat. Arra azonban nem lehet az ítéleti döntéshez szükséges bizonyossággal következtetést levonni, hogy az I. r. felperes az I. r. alperes részére kérése-megrendelése nélkül szállított árut, és ezzel vagy más szándékos magatartásával hozta volna az I. r. alperest olyan helyzetbe, amely alapján őt kár érte.

Mindezek miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - a Pp. 254. § (3) bekezdésére utalással - lényegében saját indokai alapján helybenhagyta.

Az I. és II. r. alperesek fellebbezése eredménytelennek bizonyult, a másodfokú eljárásban is pervesztesek lettek. Ezért az ügyvédi munkadíjból keletkezett saját másodfokú perköltségüket maguk kötelesek viselni, és - az I. r. alperes illetékfeljegyzési joga és a II. r. alperes személyes költségmentessége ellenére - a Pp. 86. § (3) bekezdésére figyelemmel a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelesek megfizetni az I. r. felperesnek a másodfokú eljárásban ügyvédi munkadíjból eredően felmerült perköltségét.

Az ítélet tábla a perköltségként megítélt ügyvédi munkadíj összegét 16 570 599 Ft fellebbezési pertárgyérték alapulvételével, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) - b) pontja, (5) bekezdése, és a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 300 000 Ft-ban állapította meg, amelynek 27 %-os áfával növelten 381 000 Ft-ban meghatározott összegének megfizetésére az alpereseket a Pp. 82. §-ának (1) bekezdése alapján - a Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti teljesítési idővel - egyetemlegesen kötelezte.

Mivel a jelen fellebbezési eljárásra hatályon kívül helyezést követően lefolytatott elsőfokú eljárásban hozott ítélettel szemben került sor, „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 51. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel az ítélet tábla mellőzte az illetékfeljegyzési jogban részesült I. r. alperesnek a le nem rótt eljárási illeték állam javára történő megfizetésére kötelezését.

Debrecen, 2015. április hó 14. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Dr. Riczu András sk előadó bíró, Dr. Görög Attila sk bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó